

עלון

יושב אוהלים

לומדים לחיות תורה

שמיני תשפ"ו

ימ"ש, בודאי שהוא היה אומר להם לאכול. הוא, כמו מספר מועט של יהודים, הצליח לשמור על אכילת כשר, אבל ודאי שכולם שם היו במצב של פיקוח נפש והיו חייבים לאכול. השאלה היא, האם הם היו צריכים גם לברך על האוכל הטרף שהוגש להם?

מי שאוכל דבר טרף - לא מברך, לא ברכה ראשונה ולא ברכה אחרונה, גם אם הכריחו אותו לאכול בניגוד לרצונו, ואפילו אם אנסו אותו לאכול והותר לו מדין פיקוח נפש, עדיין לא יברך. אבל, אם אוכל לצורך רפואה, אז יברך על המאכל למרות היותו טרף. למה יש הבדל בחיוב הברכה בין שחייב לאכול כי מחייבים אותו, או שחייב לאכול לצורך רפואה?

נקדים במשנה ממסכת ברכות: "חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה", ודנה הגמרא מה הכוונה בכך שחייב לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. ודאי שאין הכוונה לברך את אותה הברכה, כי כבר אמרנו: "על הגשמים ועל בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב. על בשורות רעות אומר ברוך דין האמת" אלא, הכוונה היא שצריך לקבל את הרעה בשמחה, כמו שמקבלים את הטובה, ושהמשפט כל מה שעושה הקב"ה - לטוב הוא עושה, יהיה שגור על הלשון.

אבל מה העניין לברך על הרעה? הלא עיקר הכוונה בברכה זאת ההכרה והתודה על הטובה שה' גמל עם המברך, אז איזה ענין יש לברך על הרעה?

מסביר בספר אמרי שפר שהענין הוא שבאמת אין רעה יוצאת תחת ידו של הקב"ה, ואפילו אם קורה ח"ו לאדם מקרה רע, אין זה רע כמו שחושב האדם, אלא שבאמת של הדברים, הוא טוב מאד, אלא שבעיני בשר ודם אין אפשרות בגלל קוטן השגתנו להבין את מהות הטובה שלפעמים שרויה בהעלם.

ועל פי זה מובן למה על האדם לברך על הרעה כמו שמברך על הטובה. כי כמו שמחויבים לברך על הטובה מחמת טובתה, וההנאה שבאה ממנה, כך מחויבים לברך על הרעה מחמת הטובה הבאה ממנה, למרות שלא תמיד נגלית הטובה הזאת לעינינו.

וכמו פירש החתם סופר על הפסוק בפרשת כי תשא: "וראית את אחורי, ופני לא יראו", שאם האדם מסתכל למפרע על מה שעבר איתו, אז יראה שכל המאורעות

כ"ק מרן אדמו"ר בעל 'שפע חיים' מצאנז זי"ע, שנודע בכינוי "הרבי מקלויזנבורג", היה מצדיקי הדור שנלחמו במסירות נפש במהלך השואה שלא להיכשל אפילו פעם אחת באכילת טריפה, וסיפר בעצמו: "עלה בידי להישמר ולהיזהר שלא להתגאל במאכל שיש בו אפילו חשש איסור, ואפילו לא שום מאכל שנתבשל בדוד של עכו"ם, וגם לא חמץ בפסח, ויצאתי בשלום. ויכולני להעיד על עצמי שלא נתקלקלה דעתי במאכלות אסורות כי נזהרתי מזה תמיד".

כשהגיע הרב לאושוויץ היה זה יום ו', והגרמנים ימ"ש חילקו אוכל בשרי ליהודים הרעבים. כולם חטפו ואכלו, אך הוא נותר בצריף כי לא רצה לאכול בשר טריפה. כך גם למחרת ביום שב"ק שוב חילקו לכולם מנות בשריות, והוא נותר לבדו בצריף, רעב תשוש ומיוסר: "לפתע פתאום התפרצתי בבכי ודמעות ירדו מעיני", הוא סיפר "למרות שלא נהגתי לבכות, כי קיבלתי על עצמי לקבל באהבה את כל מה שקורה, אך בצהרי אותו יום שבת פרצתי בבכי איום ואמרתי: רבש"ע, נשארתי לבדי, חסר כל, את הכול לקחת ממני, נשארתי עירי ויחף, ועוד אלך לאכול טריפות? איני רוצה לאכול טריפה!".

לפתע ניגש אליו אדם ושאל אותו האם הוא הרב מקלויזנבורג. הרב חשש להשיב בחיוב, כי ידע שהם מחפשים בעיקר את הרבנים, אבל בכל זאת השיב בחיוב. האיש מסר לו שמישהו ממתין לו בפתח המחתנה. בלב כבד הלך לשם ומצא יהודי מבוגר ששואל אותו: "האם הרבי מקשאנוב היה דורך?" ולאחר תשובתו החיובית של הרב, הושיט לו היהודי כיכר לחם וצלוחית מלאה ריבה, וכהרף עין נעלם האיש המסתורי והסתלק, ושוב לא ראה אותו אף פעם.

בפרשתנו התורה אומרת אילו חיות מותרות באכילה, ואילו אסורות. וכאן מובאת החשיבות של השמירה על גדרי הכשרות: "וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי". אמנם, כמו בכל מצוות ואיסורי התורה, למעט שלוש העבירות החמורות, חל הכלל של "וחי בהם", ואם חייב האדם לאכול דבר שאינו כשר כדי לחיות - הוא חייב לעשות כן.

אם היה אחד היהודים במחנה שואל את הרב מקלויזנבורג האם לאכול את התבשיל שהגישו הנאצים

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת יעקב זאב בן צבי ז"ל

**העלון השבוע
הוקדש:**

לעילוי נשמת:

בנימין בן שמעון ז"ל, שרה בת אנשל ז"ל אסתר
הינדא בת יהודה לייב ז"ל, אליהו בן ישראל ז"ל,
צביה בת ישראל ז"ל, ברוך ברכני בן רחל ז"ל.

לרפואת:

בן-ציון בן דבורה,
אברהם צבי בן שרה,
בנימין בן אלישבע.

**בא גם אתה להיות שותף בהפצת
העלון ותזכה את יקירך:**
4663MR@GMAIL.COM

שמור על קשר

יושב אוהלים

לומדים לחיות תורה

להזמנת שיחות וקבלת תכנים נוספים:

מייל: 4663MR@GMAIL.COM

קו התוכן: 0733-578-562

שלוחה 1 - שיחות

שלוחה 2 - מסד קצר

שלוחה 9 - השארת הודעה

חפשו את הרב מנחם ריביץ גם ב:

על מנת לוודא שאתה לא מפספס כלום,
מומלץ להירשם לרשימת התפוצה.

שמור אצלך

יהודי שחי בידיעה שכל מה
שה' עושה הוא לטובה, הוא
אדם שטוב לו, ויכול לברך
בכוונה גם על מה שנראה כרע.

המשך המאמר - למה לברך?

שעברו עליו היו הכל רחמים וחסדים, רק שבשעת מעשה אינו רואה את יד ה' בו. וזהו "וראית אחוריו", רק למפרע תראה חסד ה', "ופני לא יראו", שלא תמיד רואים את הטוב והחסד בכל דבר מראש.

והחכם עיניו בראשו, שגם בשעת מעשה אל יהרהר אחר ה', אלא יאמין שכל הנעשה איתו הוא לטובה. כי לפעמים הרעה עצמה היא בעצם טוב, רק שעדיין לא רואה את הטוב הגנוז בתוכה, ולפעמים המקרה עצמו הוא רע, אך תכליתו היא טובה, משל לחולה שעובר ניתוח וחותכים בבשר החי, והכסיל שעומד מן הצד יחשוב את הרופא לאכזר ורשע שפוגע בצורה כזאת בחולה. אך באמת, הרופא עושה את "הרע הזה" לטובת החולה ולרפואתו.

אבל מה כל זה קשור לשאלה שלנו על הברכה באכילת אוכל טרף?

מסביר הגר"ש שקאפ זצוק"ל, שלמרות שגם החולה החייב לאכול את הטרופה לרפואתו, וגם היהודי שאנסו אותו לאכול טריפות ומאיימים על חייו אם לא יאכל, שניהם לא חפצים באמת לאכול את בשר הטרופה, בכל זאת קיים שוני מהותי במצבם.

החולה לא רוצה לאכול את הטרופה, אבל הוא יודע שהאכילה היא לטובתו ולרפואתו. אם היינו שואלים אותו האם היה מעדיף שאותו מאכל לא היה בנמצא, שהצלת שמולו פשוט תעלם, הוא היה אומר שבוודאי שהוא רוצה בקיום המאכל אמנם הוא היה מעדיף להשיג רפואה כשרה, אך אם זאת הברירה היחידה שעומדת בינו לבין המוות, ודאי שהוא רוצה את האפשרות להתרפא.

מנגד, אותו אדם שמחייבים אותו לאכול בכפייה, ודאי שהיה רוצה שהצלת שמולו תתאדה באוויר. הוא היה שמח שיקרה נס ולא יהיה שום בשר טריפה מולו, ככה לא יוכלו להכריחו לבצע שום דבר שנוגד את התורה.

לכן, היהודים באושוויץ היו צריכים לברך על האוכל שהגישו להם הנאצים ימ"ש, כי כמו אותו חולה שתלוי באכילה כדי לחיות, ככה גם הם היו במצב של פיקוח נפש ושמחו על כל דבר מה שיכול לבוא לפיהם. כמובן, אם עשו זאת מחמת הפיקוח נפש ולא להנאתם.

כשיהודי מבין ומרגיש שמה שעומד מולו הוא טובה, הוא מברך עליו, הוא מודה עליו, וכאשר יהודי חי בידיעה שכל מה שמתרחש סביבו, הכל לטובתו - שכל מה שה' עושה הוא לטובה, אז הוא לא רוצה שהמצב יעלם, הוא לא מייחל שהכל פשוט יתפוגג, ואז הוא יכול לברך בכוונה על הרעה ולהתפלל לה' שיראה לו את הטובה הגלומה בה, או במילים אחרות לבקש הארת פנים וקרבת אלוקים.

היום ספרת?

ספירת העומר היא לא ספירה טכנית של ימים, אלא תהליך של בנייה אישית והתחדשות. כל יום הוא הזדמנות לצמיחה ולרכישת קנייני תורה.

כל יום שיחה מותאמת לעבודת אותו היום,

מה שפיספסת היום - לא תשמע מחר!

להזמנת השיחה למסדות ובתי כנסת: 4663MR@GMAIL.COM

או בשלוחה 9 בקו: 0733-578-562

